

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“ ЗА ПЕРИОДА 2015-2024 Г.
Договор № ОПОС-03-145/10.12.2014 г

1.21.7. СТАБИЛНОСТ И НЕСТАБИЛНОСТ

ЛАНД. АРХ. ДИМИТРИНКА БЕРБЕРОВА
РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕКИПА

Дейност от
Проект DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на ПП „Витоша“

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на република България
чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ <http://www.opc.moew.government.bg/>

www.pu-vitosha.com
e-mail: office.puvitosha@gmail.com

1.21.7. Стабилност и нестабилност

СТЕПЕНИ: + - ниска; ++ - средна; +++ - висока

ФАКТОРИ/ ЕЛЕМЕНТИ	СТЕПЕН	ПРИЧИНИ/ ОСНОВАНИЯ	ПРОМЕНИ/ ТЕНДЕНЦИИ - ПЛАН'1	НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ				
ГЕОЛОГИЧЕН/ ГЕОМОРФОЛОЖКИ АСПЕКТ				
Каменни реки	+++	Не могат да се повлияят лесно от външни фактори и не са застрашени от изчезване.	Няма	Няма
Пещери	++	Все още продължава изследването им.	Все още не е изяснено подхранването на някои карстови извори.	Да се продължи изследването и картирането им.
Кариери	+	Нерекултивираните кариери са източник на ерозионни процеси и потенциални срутища на скални маси.	За някои от тях има действащи проекти по рекултивация.	Да се продължи рекултивирането им.
Речни долини	+	Промиването на злато по речните долини във Витоша води до промяна на коритата им и натрупване на наноси.	Няма	Да се ограничи и контролира промиването на злато по реките на територията на ПП Витоша.
ХИДРОГРАФСКА МРЕЖА И ВОДИ				
<i>Хидрографска мрежа</i>				
Речна мрежа	++	В резултат на изградените хидротехнически съоръжения са настъпили морфологични изменения в речната мрежа.		Контрол за запазване на състоянието.
Езера	+	Естествените езерата напълно са пресушени.		Възстановяване на естествените езера.
Извори	+++	Не се наблюдава промяна в дебита на изворите		Мониторинг и контрол за запазване на състоянието.

Повърхностни води				
Речен отток	++	Речният отток е с тенденция на намаление в резултат на климатичните промени и водопотреблението.		Мониторинг и интегрирано управление на водоползването.
Подземни води				
	+++	Подземните води са в добро количествено състояние.		Мониторинг и контрол за запазване на състоянието
ХИДРОХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ				
Хидрохимично състояние по показатели	++	-Преобладаваща част от изворните, речните и езерните водни тела имат стабилни стойности на физико-химичните параметри като киселинност, електропроводимост, температурен режим, съдържание на разтворен кислород, неразтворени вещества, сулфати, фосфати и хлориди, твърдост, иригационен коефициент, по чиито стойности качеството им се оценява като „отлично“ по Наредба Н 4/2014 г.; - Известна нестабилност се установява по отношение на амониев азот, нитрати и БПК ₅ в речни и езерни водни тела по резултатите от проучванията за План '2; - Поради преобладаващото дъждовно и снежно подхранване на изворните води, известна нестабилност е установена в киселинността им, която в много случаи не отговаря на изискванията за питейни цели.	Повишаването на съдържанието на амониев и нитратен азот, както и на БПК ₅ , в голяма част от водните тела е признак за нарушаване на стабилността на водните екосистеми в тях, особено актуална във връзка с използването на яз. “Студена” и множество речни водохвращения за питейно-битово водопотребление.	-Мониторинг върху качеството на езерните и речните водни тела; -Водоподготовка на водите от водохвращенията от извори и реки преди захранване на чешмите на територията на парка; -Пречистване на използваните на територията на парка води.
ХИДРОБИОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ				
ПОЧВИ/ПОЧВЕНИ ПРОЦЕСИ				
Замърсяване с тежки метали и металоиди	+++ вис. стабилен	Отсъствие на промишлени и антропогенни източници на замърсяване; Високо съдържание на органично вещество	Няма	Няма
Въздействие от горски пожари	+ - ниска стабилност	Промени в рН, орг. С и общ N	Краткосрочни промени в рН, орг. С и общ N	
Ерозионни процеси				

ЕКОСИСТЕМИ И БИОТОПИ (МЕСТООБИТАНИЯ)				
Степен на стабилност на екосистемите и местообитанията	+ ++ +++	С висока степен на стабилност се характеризират ерикоидните съобщества, отворените калцифилни и базифилни тревни съобщества, силикатните алпийски и бореални тревни съобщества, по-голямата част от естествените и полуестествените тревни съобщества. скалните и сипейни екосистеми, хазмофитната растителност, естествените и полуестествени широколистни гори, горските култури на местни видове, рудералните местообитания. С ниска до умерена степен на стабилност се характеризират старите естествени гори от смърч, храстовите съобщества на <i>Pinus mugo</i> и всички местообитания и екосистеми, които са пряко зависими от водните ресурси на планината – водни и мочурни екосистеми, хигромезофилните крайречни и мочурни екосистеми, съобществата на лапландска върба.		Опазване и регулирано ползване на водните ресурси на планината, ограничаване на степента на въздействие на корояда в смърчовите гори, съгласно законовия режим за стопанисване на засегнатите територии, превантивни мерки за намаляване на предпоставките за поява на нови ветровали.
РАСТИТЕЛНОСТ				
Съобщества/формации				
Степени на стабилност на растителните съобщества	+ ++ +++	Степента на стабилност на растителните съобщества съответства и е в пряка зависимост с тази на природните местообитания, в които участват.		Опазване и регулирано ползване на водните ресурси на планината, ограничаване на степента на въздействие на корояда в смърчовите гори, съгласно законовия режим за стопанисване на засегнатите територии, превантивни мерки за намаляване на предпоставките за поява на нови ветровали.

Горскодървесна растителност				
Произход на широколистните насаждения	на ++	По-голямата част от широколистните горите, в резултат на водени в миналото сечи, имат издънков произход (7670 ха /49,1% от цялата залесена площ). В останалата част, произхода е смесен – естествен - семенен и издънков, но с преобладание на семенните (1950 ха / 12,5%). Този произход прави насажденията стабилни	-Увеличение на залесената площ на парка с 314.3 ха, и съответно: -Увеличение на културите със 103 ха, а на насажденията – с 212.4 ха -Намаление на незалесената дърво-производителна площ (голини, пожарища, сечища) с 356 ха; - Резултантно намаление на недървопроизводителните площи – общо с 1633 ха, в т.ч.: Намаление на високопланинските пасища с 1158 ха, намаление на незалесената дърво-производителна площ с 363 ха.	- Изпълнение на планираните ГС дейности, съгласувано с препоръките, нормите и режимите на План ‘2015 г. - Съблюдаване на специален режим на управление за прилежащите територии
Сукцесионни процеси	+	Сукцесията в иглолистните гори е насочена към смяна и изместване на бялата ела и смърча от обикновеният бук, която смяна се явява по височина спираловидно.		
Природни катаклизми	+	Фактори, водещи до нестабилност са главно от естествен и антропогенен характер, каламитети, снеговали, пожари, с ограничено въздействие в Парка		

Стъблен и дендрохроноличен анализ				
ФЛОРА				
Нисши растения				
Водорасли				
Лишеи	+++	Няма тенденции за нестабилност	Не	Мониторинг на бъдещи тенденции
Гъби				
Макромицети	++	Гъбите имат средни нива на стабилност. в незасегнатите местообитания от неблагоприятни естествени и антропогенни въздействия.	Не е правена оценка в План '1	Осъществяване на контрол върху антропогенните дейности в парка.
Висши растения				
Мъхове	++	Тенденция към нестабилност се наблюдава в 1) торфищните комплекси, при някои от които има изразено осушаване и влошаване на състоянието на популациите на мъховете в тях, и 2) някои горски местообитания, при които е нарушен горския склоп поради ветровали и/или патогенни инвазии	няма	1) Опазване на местообитанията на мъховете 2) Дългосрочен мониторинг на ключови за мъховете местообитания – торфищни и горски
Висша флора	+	Наблюдава се нестабилност в резултат на природни въздействия върху горските местообитания (масово нападение на корояд, снеголоми и др.) и в резултат на антропогенни въздействия – строителство, ски писти, шосета, пътеки, битово замърсяване и др.	Не е правена оценка в План '1	Максимално ограничаване на антропогенните дейности в парка и мониторинг върху местообитанията, подложени на рискови въздействия

Лечебни растения	++	За да се установи този показател е необходим по-дълъг период от време, в което да се наблюдават популациите на стопански значимите и консервационни видове лечебни растения.	Към момента няма данни за нестабилност на консервационно значимите видове лечебни растения. Стабилността се осигурява и от взетите мерки за подпомагане и поддържане на популациите им.	Ежегоден мониторинг на популациите на консервационно значимите видове. Ресурсна оценка на стопански ценните видове.
ФАУНА				
Безгръбначни животни				
	++	Популациите на троглобионтните видове безгръбначните са стабилни. Нестабилни са популациите на троглофилите.	Ограничаване на посещенията с ненаучна цел.	По-задълбочени изследвания на състоянието на популациите в близост до входовете на пещерите и по често посещаваните места в пещерите.
Гръбначни животни				
Риби	++	Запазване на равновесното състояние на екосистемите, особено на територията на резерватите и високопланинските местообитания	Намаляване на стабилността в средните течения в резултат на прекъсване на водните течения, обезводнявания, затлачвания с дървета и други, нарушаващи рибните миграции	Мерки за поддържане на сладководните местообитания с добър екологичен статус
Земноводни и влечуги	++	Популациите на два вида са силно уязвими, един вид е рядък, а при <i>B. variegata</i> е забелязана тенденция към намаляване числеността на популациите (Цанков и кол. 2014).	Няма	(вж. Уязвимост)

Птици	++ и +++	Средна до висока степен на стабилност по отношение на орнитокомплексите в границите на парка. Повечето популации на често срещаните и доминантни видове са в стабилно състояние. Някои видове дори са в екстензия на своите ареали и адаптация към антропогенно повлияните ландшафти в района на парка. В неблагоприятно и нестабилно състояние са популациите на някои грабливи птици, както и ловните видове кокошеви птици.	Не се наблюдават	Допълнителни проучвания върху популационните числености и тенденции на кокошеви и грабливи птици. Допълнителни мерки за опазване на гнездови находища.
Бозайници	++ до +++	Популациите на дребните бозайници, дивата котка, кафявата мечка и европейския вълк са в сравнително стабилно състояние, отговарящо на капацитета на средата в местообитанията на видовете на територията на парка. Нестабилни, неотговарящи на капацитета на средата, все още са популациите на европейския лалугер и балканската дива коза.	Регистрирана е по-висока численост и респективно стабилност на популациите на кафявата мечка, европейския вълк, дивата котка, подобрява се състоянието на популациите на дивата коза и лалугера.	Създаване на организация за намаляване и пренасочване на туристическия поток в близост до местообитанията на консервационно значимите видове, с което значително ще се намали безпокойството на животните. Определяне на допълнителни зони със строг режим на ползване.
Ловна фауна	++	Като цяло ловната фауна е стабилна с изключение на планинския кеклик от птиците.	Стабилни популации от повечето ловни видове.	Съвместни дейности и работа със стопанисващите дивеча в съседните (прилежащите) територии на парка. Ограничаване на безпокойството и пашата на домашни животни. Проучвания върху състоянието и възстановяването на планинския кеклик.

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

www.pu-vitosha.com
e-mail: office.puvitosha@gmail.com

2015 - 2024